

Doložka vybraných vplyvov

1. Základné údaje	
Názov materiálu	
Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony	
Predkladateľ (a spolupredkladateľ)	
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky	
Charakter predkladaného materiálu	☐ Materiál nelegislatívnej povahy
	☒ Materiál legislatívnej povahy
	☐ Transpozícia práva EÚ
V prípade transpozície uveďte zoznam transponovaných predpisov:	
Termín začiatku a ukončenia PPK	19.4.2022 – 27.4.2022
Predpokladaný termín predloženia na pripomienkové konanie	2.5.2022 – 20.5.2022
Predpokladaný termín začiatku a ukončenia ZP**	2.8.2022 – 8.8.2022
Predpokladaný termín predloženia na rokovanie vlády SR*	August 2022

2. Definovanie problému
<p><u>Suboptimálne rozloženie úspor sporiteľov v II. pilieri</u></p> <p>V roku 2013 sa na základe zákona č. 252/2012 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (vrátane zákona č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) stalo približne 1,13 milióna sporiteľov sporiteľmi v dlhopisovom garantovanom dôchodkovom fonde (nedoručili vyhlásenie dôchodkovej správcovskej spoločnosti). V II. pilieri bolo ku koncu roka 2021 stále približne 706 000 sporiteľov, ktorí od dátumu administratívneho presunu do dlhopisových garantovaných dôchodkových fondov (ďalej len „DGDF“) v roku 2013 nevykonali žiadne aktívne rozhodnutie (neprestúpili do iného dôchodkového fondu spravovaného tou istou alebo inou dôchodkovou správcovskou spoločnosťou a ani nezmenili percentuálne rozloženie nových príspevkov). Ku koncu roka 2021 bolo v II. pilieri celkovo 1 680 220 sporiteľov, z toho viac ako 1,1 mil. malo celý majetok alebo jeho časť alokovaný do DGDF. Vzhľadom na skutočnosť, že priemerné zhodnotenie DGDF dosahovalo medzi rokmi 2012 až 2021 úroveň cca 1,4 %, pričom priemerné zhodnotenie indexových dôchodkových fondov bolo v rovnakom období na úrovni cca 10,8 %, neadekvátnym rozložením úspor sa sporitelia vystavujú riziku nízkeho dôchodku v budúcnosti spojenému s vysokými nákladmi obetovaných príležitostí menej výnosnej investičnej stratégie.</p> <p><u>Neefektívne využitie naakumulovaných zdrojov vo výplatnej fáze</u></p> <p>Prevládajúca forma výplaty dôchodku z II. piliera je programový výber z celej nasporenej sumy. Túto možnosť výplaty dôchodku v roku 2021 využilo 3 196 sporiteľov (cca 62 % z celkového počtu poberateľov). Ďalších 112 sporiteľov akceptovalo ponuku na poberanie programového výberu spolu s doživotným dôchodkom. Celkovo bola na zakúpenie jedného z dôchodkov z II. piliera použitá nasporená suma v objeme cca 52,5 milióna eur, z toho 44,3 milióna eur (84 %) bolo spotrebovaných na jednorazový programový výber; cca 5,6 milióna eur (11 %) bolo určených na zakúpenie jedného z doživotných foriem dôchodku a cca 2,6 milióna eur (5 %) bolo určených na vyplácanie dôchodku programovým výberom maximálne vo výške mediánu.</p> <p><u>Odplaty</u></p> <p>OECD vo svojej publikácii Pension at a Glance 2019 porovnávala pomer celkových nákladov dôchodkových fondov vo vybraných krajinách. Do celkového porovnania boli zaradené všetky dôchodkové fondy bez ohľadu na typ dôchodkovej schémy. Pomer celkových nákladov sa pohybuje v intervale od 2,01 % (Turecko) až do 0,45 % (Austrália). Priemerná výška celkových nákladov medzi skúmanými krajinami dosiahla úroveň približne 0,8 % a na Slovensku približne 0,63 %. Hodnota ukazovateľa za II. pilier dosiahla hodnotu 0,55 %. Uvedené tvrdenie však neplatí pre pasívne riadené „indexové“ dôchodkové fondy. Najmä v dôsledku odplaty za zhodnotenie dosiahli indexové dôchodkové fondy v II. pilieri v roku 2021 pomer celkových nákladov až 3,0 %, čo navýšilo priemernú nákladovosť sektora vyjadrenú prostredníctvom ukazovateľa celkových nákladov v roku 2021 na hodnotu 1,2 %. Vysokú expozíciu odplaty za zhodnotenie na celkových odplatách dokumentujú aj</p>

finančné ukazovatele dôchodkových správcoských spoločností. Celkové výnosy z odplát a provízií dôchodkových správcoských spoločností dosiahli v roku 2021 úroveň cca 130 mil. eur. Výnosy z odplaty za zhodnotenie boli cca 86,9 mil. eur a predstavovali tak viac ako 67 % z celkových výnosov DSS. V prípade DSS, ktoré vytvárali dôchodkový fond, ktorého investičnou stratégiou je podľa štatútu kopírovanie zloženia finančného indexu (všetky DSS okrem Allianz – Slovenská d.s.s, a.s.), dosiahol podiel výnosu z odplaty za zhodnotenie na celkových výnosov z uvedenej odplaty cca 80%. To znamená, že aj keď samotné indexové dôchodkové fondy tvoria len cca 21 % čistej hodnoty majetku sporiteľov v II. pilieri, na výnosoch z odplát sa podieľajú viac ako 46 %.

Povinnosť DSS doplniť majetok v DGDF

Podľa § 63d zákona č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ak v DGDF v sledovanom období poklesne hodnota dôchodkovej jednotky, DSS je povinná v prvý pracovný deň bezprostredne nasledujúci po poslednom dni sledovaného obdobia doplniť hodnotu majetku v DGDF z vlastného majetku vo výške absolútnej hodnoty súčinnu poklesu hodnoty dôchodkovej jednotky a priemernej čistej hodnoty majetku v DGDF za sledované obdobie. Sledované obdobie je posledných desať po sebe nasledujúcich kalendárnych rokov. Nové sledované obdobie začína plynúť 1. januára každého kalendárneho roka, pričom už začaté sledované obdobia plynú súbežne (prvé sledované obdobie začalo plynúť 1.1.2013 a skončí 31.12.2022). Uvedený systém dopĺňania majetku však nechráni sporiteľa v DGDF pred celkovým znehodnotením na jeho osobnom dôchodkovom účte, ale len garantuje nominálnu hodnotu aktuálnej hodnoty dôchodkovej jednotky v DGDF v sledovanom období.

Platenie a odvádzanie povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie v prípade sporiteľov, ktorým sa vypláca dôchodok zo starobného dôchodkového sporenia a ktorí vykonávajú činnosť zakladajúcu dôchodkové poistenie

Na základe súčasného právneho stavu odvádza Sociálna poisťovňa za sporiteľa príspevky na starobné dôchodkové sporenie do času, kým nezačne poberať dôchodok z II. piliera (starobný, resp. predčasný starobný dôchodok). Odo dňa začatia poberania starobného alebo predčasného starobného dôchodku z II. piliera prestáva Sociálna poisťovňa postupovať za tohto poistenca povinné príspevky na starobné dôchodkové sporenie, a to aj v prípade, ak je poistenec stále ekonomicky aktívny. Celá suma poistného na starobné poistenie je postupovaná výlučne do základného fondu starobného poistenia. Sporiteľ tak nemá možnosť zasielania povinných príspevkov do II. piliera v období poberania starobného alebo predčasného starobného dôchodku, a to napriek tomu, že je stále ekonomicky aktívny.

Vydávanie akceptačných listov Sociálnou poisťovňou

Podľa § 64b zákona č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je k zmluve o starobnom dôchodkovom sporení v prípade prestupu sporiteľa potrebné priložiť originál tzv. akceptačného listu. Originál akceptačného listu vydá bez zbytočného odkladu pobočka Sociálnej poisťovne príslušná podľa miesta pobytu sporiteľa, ktorý má záujem prestúpiť do inej DSS a osobne požiada o vydanie akceptačného listu. Ak ku dňu vydania akceptačného listu uplynuli viac ako dva roky odo dňa vzniku prvého dôchodkového poistenia a ak odo dňa posledného prestupu neuplynul najmenej jeden rok, zaplatí sporiteľ Sociálnej poisťovni poplatok za vydanie akceptačného listu v sume 16 eur. Sociálna poisťovňa v roku 2021 vydala viac ako 41 tisíc akceptačných listov. Vydávanie akceptačných listov tak predstavuje zvýšenú administratívnu záťaž pre Sociálnu poisťovňu ako aj pre sporiteľov.

3. Ciele a výsledný stav

Suboptimálne rozloženie úspor sporiteľov v II. pilieri

Zavedením predvolenej investičnej stratégie na báze životného cyklu investovania sa vytvoria predpoklady pre maximalizovanie výnosov akciových aj dlhopisových investícií pre sporiteľov. Z historických údajov vyplýva, že globálne akciové fondy dokážu z dlhodobého pohľadu významne prekonať rast cien, ale aj miezd v ekonomike a zabezpečiť tak reálny výnos investície. Kvalitné dlhopisové investície naopak dokážu zabezpečiť stabilný výnos a vo väčšine prípadov ochrániť majetok pred trhovými výkyvmi. Správne zvolená investičná stratégia založená na postupnom presune majetku z akciových do dlhopisových investícií dokáže zvýšiť nasporenú sumu, resp. dôchodok sporiteľa v priemere o 50 % v porovnaní s alternatívnou investičnou stratégiou založenou výlučne na dlhopisových investíciách. Predvolená investičná stratégia sa bude vykonávať prostredníctvom pravidelného znižovania podielu čistej hodnoty majetku v indexovom negarantovanom dôchodkovom fonde od veku 50 rokov o 4 percentuálne body v prospech podielu čistej hodnoty majetku v DGDF.

Predvolená investičná stratégia bude okrem nových sporiteľov aplikovaná aj na väčšinu existujúcich sporiteľov, konkrétne na sporiteľov narodených po roku 1968, ktorí nie sú poberateľmi starobného alebo predčasného starobného dôchodku.

Účinnosť opatrenia je plánovaná od 1.1.2023 v prípade nových sporiteľov, existujúci sporitelia sa začnú presúvať do predvolenej investičnej stratégie od 1.7.2023.

Neefektívne využitie naakumulovaných zdrojov vo výplatnej fáze

Sporiteľovi sa pri odchode do dôchodku z II. piliera (na základe žiadosti po dovŕšení dôchodkového veku, odchode do predčasného starobného dôchodku alebo starobného dôchodku) začne vyplácať programový výber z polovice jeho nasporenej sumy. Obdobie poberania programového výberu sa bude odvíjať od strednej dĺžky života v čase požiadania sporiteľa o dôchodok. Dôchodok vyplácaný formou programového výberu bude mať podobu:

- variabilnej dávky (výška dôchodku bude vždy prepočítaná vzhľadom na zostávajúcu dobu výplaty, zároveň ale nebude môcť byť suma vyplácaného dôchodku nižšia ako suma dôchodku v predchádzajúcom kalendárnom roku) alebo
- fixnej dávky počas celého obdobia poberania programového výberu.

Určujúcou podmienkou pre formu poberania dôchodku z II. piliera bude, či suma mesačného dôchodku je vyššia alebo nižšia ako stredná hodnota minimálnych súm vyplácaných doživotných dôchodkov zo strany poisťovní vyplácajúcich doživotné dôchodky z II. piliera (ďalej len „medián“). V prípade, ak bude hodnota vypočítaného dôchodku formou programového výberu vyššia alebo rovná ako hodnota mediánu, sporiteľ bude mať možnosť poberať jednu z ponúknutých foriem programového výberu. V prípade, ak bude suma vypočítaného dôchodku nižšia ako medián, sporiteľ bude poberať dôchodok inou formou programového výberu.

Druhá polovica nasporenej sumy bude naďalej z časti alokovaná aj do akciových investícií v súlade s predvolenou investičnou stratégiou, objem prostriedkov alokovaných v rizikových nástrojoch bude postupne klesať. Takto zhodnocovaná časť majetku bude následne po skončení poberania programového výberu použitá na zakúpenie doživotného dôchodku.

Účinnosť opatrenia je plánovaná od 1.1.2024.

Odplaty

Správcovia dôchodkových fondov podľa navrhovanej právnej úpravy nebudú mať nárok na odplatu za zhodnotenie majetku v dôchodkovom fonde. DSS rovnako stratia nárok na odplatu za vedenie osobného dôchodkového účtu vo výške 1 % zo sumy príspevkov pripísaných na účet nepriradených platieb pred pripísaním dôchodkových jednotiek na osobný dôchodkový účet sporiteľa. DSS bude mať naopak nárok na vyššiu odplatu za správu dôchodkového fondu na úrovni 0,4 % priemernej ročnej predbežnej čistej hodnoty majetku v dôchodkovom fonde.

Účinnosť opatrenia je plánovaná od 1.1.2023.

Povinnosť DSS doplniť majetok v DGDF

DSS budú podľa návrhu zákona garantovať nominálnu výšku príspevkov v DGDF. Garancie budú vyhodnocované pri žiadosti o programový výber a tiež pri požiadaní o anuitu tak, aby nedošlo k nominálnemu znehodnoteniu úspor sporiteľov z časti majetku alokovaného v DGDF.

Účinnosť opatrenia je plánovaná od 1.1.2023.

Platenie a odvádzanie povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie v prípade sporiteľov, ktorým sa vypláca dôchodok zo starobného dôchodkového sporenia a ktorí vykonávajú činnosť zakladajúcu dôchodkové poistenie

Navrhovanou právnou úpravou sa sporiteľovi pri odchode do dôchodku z II. piliera (na základe žiadosti po dovŕšení dôchodkového veku, odchode do predčasného starobného dôchodku alebo starobného dôchodku) začne vyplácať programový výber z polovice jeho nasporenej sumy. Obdobie poberania programového výberu bude závisieť od vývoja strednej dĺžky života, pričom počas tohto obdobia bude môcť sporiteľ naďalej posilať z poistného na starobné poistenie aj povinné príspevky na starobné dôchodkové sporenie, a to aj napriek tomu, že sa už tomuto sporiteľovi začal vyplácať starobný alebo predčasný starobný dôchodok z II. piliera.

Účinnosť opatrenia je plánovaná od 1.1.2024.

Vydávanie akceptačných listov Sociálnou poisťovňou

S cieľom znižovania administratívnej záťaže sa ruší povinnosť predkladania akceptačného listu pri prestupe sporiteľa do inej DSS.

Účinnosť opatrenia je plánovaná od 1.1.2023.

4. Dotknuté subjekty

Navrhovaná právna úprava má priamy alebo nepriamy vplyv na:

- A. sporiteľov,
- B. dôchodkové správcovské spoločnosti,
- C. životné poisťovne oprávnené ponúkať dôchodky zo systému starobného dôchodkového sporenia,
- D. finančných agentov v sektore starobného dôchodkového sporenia,
- E. Sociálnu poisťovňu,
- F. Národnú banku Slovenska.

5. Alternatívne riešenia

S cieľom zlepšenia efektívnosti starobného dôchodkového sporenia sa Slovenská republika v súlade so záväzkom Plánu obnovy a odolnosti zaviazala zaviesť predvolenú investičnú stratégiu založenú na životnom cykle. „*Tá bude prispôbena veku sporiteľa v sporiacej aj výplatnej fáze tak, aby sa investičné riziko s rastúcim vekom sporiteľa automaticky a postupne znižovalo (presunom z rizikovejších, ale výnosnejších akcií do dlhopisových fondov), pričom sa zachová možnosť individuálneho nastavenia portfólia. Opatrenie sa má vzťahovať nielen na nových sporiteľov. Postupne má dôjsť k zosúladieniu investičnej stratégie s odporúčanou predvolenou stratégiou aj v prípade súčasných sporiteľov, pokiaľ takýto postup aktívne neodmietnu.*“ Neimplementovaním uvedenej reformy by nedošlo k naplneniu cieľa stanoveného v Pláne obnovy a odolnosti.

Cieľ umožniť platenie a odvádzanie povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie v prípade sporiteľov, ktorým sa vypláca dôchodok zo starobného dôchodkového sporenia a ktorí vykonávajú činnosť zakladajúcu dôchodkové poistenie, je záväzok vyplývajúci zo strategického materiálu „Národný program aktívneho starnutia na roky 2021-2030“, ktorý vláda Slovenskej republiky schválila vo svojom uznesení č. 657 zo dňa 16. novembra 2021. Neumožnením platenia a odvádzania povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie uvedených sporiteľov by nedošlo k splneniu vyššie uvedeného záväzku.

V prípade ponechania odplaty za zhodnotenie, by boli sporitelia naďalej vystavení vysokej priemernej nákladovosti dôchodkového sporenia, ktorá najmä v prípade pasívne riadených fondov vysoko prevyšuje medzinárodný priemer. V prípade ponechania odplaty za vedenie osobného dôchodkového účtu by sporiteľ naďalej platil správcovský poplatok nielen prostredníctvom odplaty za správu dôchodkového fondu, ale aj prostredníctvom uvedenej odplaty.

V prípade zachovania povinnosti vydávania akceptačných listov Sociálnou poisťovňou by neboli naplnené požiadavky na zmiernenie byrokratického procesu spojeného so zmenou DSS.

6. Vykonávacie predpisy

Predpokladá sa prijatie/zmena vykonávacích predpisov?

☒ Áno

☐ Nie

Ak áno, uveďte ktoré oblasti budú nimi upravené, resp. ktorých vykonávacích predpisov sa zmena dotkne:

V súvislosti s navrhovanými zmenami sa predpokladá zmena nasledovných vykonávacích predpisov:

- Opatrenie č. 18/2017 Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 8796/2017-M_OPVA, ktorým sa ustanovuje vzor ponukového listu
- Opatrenie č. 138/2020 Z. z. Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky o informácii o dôchodkoch zo starobného dôchodkového sporenia
- Opatrenie č. 139/2020 Z. z. Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, ktorým sa ustanovuje obsah, štruktúra, forma, podmienky a spôsob priebežnej aktualizácie a lehoty na zverejnenie kľúčových informácií o dôchodkovom fonde
- Opatrenie č. 140/2020 Z. z. Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, ktorým sa ustanovuje vzor výpisu z osobného dôchodkového účtu sporiteľa
- Opatrenie č. 441/2015 Z. z. Národnej banky Slovenska o vlastných zdrojoch dôchodkovej správcovskej spoločnosti

7. Transpozícia práva EÚ

Uveďte, v ktorých konkrétnych ustanoveniach (paragrafy, články, body, atď.) ide národná právna úprava nad rámec minimálnych požiadaviek EÚ (tzv. goldplating) spolu s odôvodnením opodstatnenosti presahu.

Predkladaným návrhom zákona nedochádza k transpozícii európskeho práva.

8. Preskúmanie účelnosti

Uveďte termín, kedy by malo dôjsť k preskúmaniu účinnosti a účelnosti predkladaného materiálu.

Uveďte kritériá, na základe ktorých bude preskúmanie vykonané.

Štatistické údaje o stave starobného dôchodkového sporenia sú pravidelne monitorované a vyhodnocované prostredníctvom domácich ako aj zahraničných analýz (Správy o sociálnej situácii obyvateľstva, Správy o finančnej stabilite, údajových indikátorov slovenského finančného sektora, analýzy OECD ako napr. Pension Markets in Focus, Pension at Glance pod.). Prijaté zmeny budú vyhodnocované najmä prostredníctvom nasledujúcich indikátorov:

- A. Rozloženie majetku sporiteľov v II. pilieri,
- B. Zhodnotenie dôchodkových fondov,
- C. Priemerná výška starobného a predčasného starobného dôchodku z II. piliera,
- D. Nákladovosť fondov v II. pilieri,
- E. Počet prestupov sporiteľov medzi DSS.

* vyplniť iba v prípade, ak materiál nie je zahrnutý do Plánu práce vlády Slovenskej republiky alebo Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky.

** vyplniť iba v prípade, ak sa záverečné posúdenie vybraných vplyvov uskutočnilo v zmysle bodu 9.1. jednotnej metodiky.

9. Vybrané vplyvy materiálu			
Vplyvy na rozpočet verejnej správy z toho rozpočtovo zabezpečené vplyvy, v prípade identifikovaného negatívneho vplyvu v tom vplyvy na rozpočty obcí a vyšších územných celkov z toho rozpočtovo zabezpečené vplyvy, v prípade identifikovaného negatívneho vplyvu	☒ Pozitívne	☐ Žiadne	☒ Negatívne
	☐ Áno	☐ Nie	☒ Čiastočne
	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne
	☐ Áno	☐ Nie	☐ Čiastočne
Vplyvy na podnikateľské prostredie z toho vplyvy na MSP Mechanizmus znižovania byrokracie a nákladov sa uplatňuje:	☒ Pozitívne	☐ Žiadne	☒ Negatívne
	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne
	☒ Áno		☐ Nie
Sociálne vplyvy	☒ Pozitívne	☐ Žiadne	☒ Negatívne
Vplyvy na životné prostredie	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne
Vplyvy na informatizáciu spoločnosti	☒ Pozitívne	☐ Žiadne	☐ Negatívne
Vplyvy na služby verejnej správy pre občana, z toho vplyvy služieb verejnej správy na občana vplyvy na procesy služieb vo verejnej správe	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne
	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne
Vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne

10. Poznámky

Navrhovaná právna úprava zakladá v roku 2023 až 2025 prevažne negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy, a to najmä v súvislosti s platením povinných príspevkov do II. piliera aj v období poberania starobného a predčasného starobného dôchodku programovým výberom a z dôvodu poklesu ziskovosti DSS. Návrh zákona má prevažne negatívne vplyvy na podnikateľský sektor, a to z dôvodu zníženia výnosov DSS z odplát a provízií. Návrh zákona má prevažne pozitívne sociálne vplyvy a tiež pozitívny vplyv na informatizáciu spoločnosti. Dopady jednotlivých opatrení sú podrobnejšie popísané v príslušných analýzach vplyvov.

11. Kontakt na spracovateľa

email: jaroslav.hudcovsky@employment.gov.sk
tel. číslo: 02/2046 1925

12. Zdroje

13. Stanovisko Komisie na posudzovanie vybraných vplyvov z PPK č. 076/2022
(v prípade, ak sa uskutočnilo v zmysle bodu 8.1 Jednotnej metodiky)

☐ Súhlasné

☐ Súhlasné s návrhom na dopracovanie

☒ Nesúhlasné

Uved'te pripomienky zo stanoviska Komisie z časti II. spolu s Vaším vyhodnotením:

STANOVISKO KOMISIE

(PREDBEŽNÉ PRIPOMIENKOVÉ KONANIE)

K MATERIÁLU

NÁVRH ZÁKONA, KTORÝM SA MENÍ A DOPLŇA ZÁKON Č. 43/2004 Z. Z. O STAROBNOM DÔCHODKOVOM SPORENÍ A O ZMENE A DOPLNENÍ NIEKOTRÝCH ZÁKONOV V ZNENÍ NESKORŠÍCH PREDPISOV A KTORÝM SA MENÍ A DOPLŇA ZÁKON Č. 461/2003 Z. Z. O SOCIÁLNO M POISTENÍ V ZNENÍ NESKORŠÍCH PREDPISOV

I. Úvod: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR dňa 12. apríla 2022 predložilo na PPK materiál „Návrh zákona, ktorým sa mení a doplňa zákon č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a doplňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov“. Materiál predpokladá pozitívno-negatívne vplyvy na rozpočet verejnej správy, ktoré sú čiastočne rozpočtovo zabezpečené, pozitívno-negatívne vplyvy na podnikateľské prostredie, pozitívne sociálne vplyvy a pozitívne vplyvy na informatizáciu spoločnosti.

II. Pripomienky a návrhy zmien: Komisia uplatňuje k materiálu nasledovné pripomienky a odporúčania:

K vplyvom na rozpočet verejnej správy

V doložke vybraných vplyvov je označený pozitívny aj negatívny, čiastočne rozpočtovo zabezpečený vplyv na rozpočet verejnej správy. V analýze vplyvov je v tabuľke č. 1 kvantifikovaný výpadok príjmov Sociálnej poisťovne v sume 1 757 518 eur v roku 2024 a v sume 5 597 912 eur v roku 2025. Ďalej je kvantifikované zvýšenie výdavkov Sociálnej poisťovne v sume 400 000 eur v roku 2023, v sume 80 000 eur v roku 2024 a v sume Rozpočtovo nekrytý vplyv je kvantifikovaný v sume 1 757 518 eur v roku 2024 a 5 550 945 eur v roku 2025.

Do časti 2.2.4. Výpočty vplyvov na verejné financie analýzy vplyvov na rozpočet verejnej správy žiada Komisia doplniť spôsob výpočtu kapitálových výdavkov na úpravu informačných systémov Sociálnej poisťovne a uviesť, že ide o hornú hranicu výdavkov, ktorá bude ďalej spresňovaná.

Odôvodnenie: V analýze vplyvov na rozpočet verejnej správy sú uvedené kapitálové výdavky v celkovej výške 560 000 eur na úpravu informačných systémov, nie je uvedené akým spôsobom boli tieto výdavky stanovené. Komisia žiada doplniť overiteľný spôsob výpočtu na úrovni jednotkových cien IT prác a odhadu prácností. Zároveň žiada Komisia do analýzy vplyvov uviesť, že ide o hornú hranicu kapitálových výdavkov, ktorá bude upresnená pri detailnej špecifikácii potrebných úprav informačných systémov.

MPSVR SR: Čiastočne akceptované. Predkladateľ doplní do analýzy vplyvov na rozpočet verejnej správy informáciu, že kapitálové výdavky na úpravu dotknutých IT systémov boli určené odhadom a znamenajú hornú hranicu predpokladaných výdavkov. Až po definitívnom schválení legislatívnej úpravy budú vykonané zmeny realizované externým dodávateľom v zmysle uzatvorených zmlúv o poskytovaní servisných služieb.

Komisia odporúča bližšie zdôvodniť predpoklady použité v analýze vplyvov v časti 2.2.4.1 Kvantifikácia príjmov.

Predpoklady použité pri kvantifikácii príjmov sú odôvodnené všeobecne analýzou údajov o pracujúcich sporiteľoch v roku 2021. Dopad reformy sa bude týkať poberateľov starobného alebo predčasného starobného dôchodku, ktorí budú môcť odvádzať príspevky na starobné dôchodkové sporenie. Takýto jednotlivci majú podľa analýzy OECD (https://www.oecd-ilibrary.org/economics/determinants-of-labour-market-exit-of-older-workers-in-the-slovak-republic_2161918e-en) nižšiu mieru participácie, ako aj výšku vymeriavacieho základu, ako uvádza predkladateľ v použitých predpokladoch. Vplyv opatrenia môže byť preto mierne nadhodnotený.

Komisia preto odporúča bližšie zdôvodniť použité predpoklady, prípadne ich podložiť vhodným zdrojom, ktorý môže predstavovať spomínaná publikácia.

MPSVR SR: Akceptované.

Zníženie príjmov Sociálnej poisťovne v rokoch 2024 a 2025 predkladateľ navrhuje riešiť navýšením transferu zo štátneho rozpočtu, ktorý slúži na krytie deficitu v základnom fonde starobného poistenia. Komisia upozorňuje, že ide len o technické riešenie úbytku príjmov, nakoľko týmto vzniká negatívny nekrytý vplyv na rozpočet kapitoly Všeobecná pokladničná správa. V zmysle § 33 ods. 1 zákona č. 523/2004 Z. z. žiada Komisia doplniť relevantný návrh na úhradu zníženia príjmov, resp. zvýšenia výdavkov rozpočtu verejnej správy na príslušné rozpočtové roky.

MPSVR SR: Neakceptované. Predkladateľ v analýze vplyvov na rozpočet verejnej správy navrhol riešiť zníženie príjmov v rokoch 2024 a 2025 navýšením transferu zo štátneho rozpočtu, ktorý slúži na krytie deficitu v základnom fonde starobného poistenia. Tento vplyv je preto možné zohľadniť pri príprave štátneho rozpočtu na nasledujúce rozpočtové obdobie.

K vplyvom na podnikateľské prostredie

Komisia žiada predkladateľa, aby v Analýze vplyvov na podnikateľské prostredie v časti 3.1 presunul regulácie č. 1,2 a 3 z nákladov A. Dane, odvody, clá a poplatky, ktorých cieľom je znižovať negatívne externality do časti B. Iné poplatky.

Odôvodnenie: Pri zrušení poplatkov za vedenie účtu, zrušení poplatkov za zhodnotenie v indexových fondoch a zrušení odmien pre finančného sprostredkovateľa sa uplatňuje mechanizmus znižovania byrokracie a nákladov a tieto regulácie je potrebné uviesť v časti iné poplatky.

MPSVR SR: Čiastočne akceptované. Opatrenia, ktoré nezakladajú priamy vplyv na náklady podnikateľského prostredia, predkladateľ uvedie v časti. 3.4. Iné vplyvy na podnikateľské prostredie. Keďže ide o opatrenia, ktoré nezvyšujú byrokratickú záťaž alebo nákladovosť podnikateľského prostredia, v zmysle Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov sa na tieto zmeny neuplatňuje mechanizmus znižovania byrokracie a nákladov.

Komisia žiada predkladateľa o popísanie kvantifikácie jednotlivých regulácií.

Odôvodnenie: Predkladateľ kvalitatívne popísal jednotlivé regulácie, avšak v Analýze je potrebné uviesť aj popis ich kvantifikácií.

MPSVR SR: Neakceptované. Predkladateľ má za to, že jednotlivé vplyvy vrátane použitých zdrojov slúžiacich pri výpočte kvantifikácií sú v materiáli dostatočne vysvetlené a opísané.

Komisia predkladateľa o priloženie Kalkulačky nákladov.

Odôvodnenie: V zmysle Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov je Kalkulačka nákladov povinnou súčasťou Analýzy vplyvov na podnikateľské prostredie.

MPSVR SR: Akceptované.

Komisia predkladateľa o uvedenie negatívneho vplyvu pre finančných sprostredkovateľov.

Odôvodnenie: Predkladateľ uvádza ako pozitívny vplyv pre DSS zrušenie platenia odmien finančným sprostredkovateľom. Je však potrebné uviesť aj negatívny vplyv danej regulácie pre finančných sprostredkovateľov.

MPSVR SR: Akceptované.

Komisia žiada predkladateľa o uvedenie vyhodnotenia konzultácií v časti 3.2

Odôvodnenie: Pri vyhodnotení konzultácií je potrebné v Analýze uviesť stanovisko DSS k jednotlivým zásadným zmenám v systéme.

MPSVR SR: Akceptované.

Komisia žiada predkladateľa o vyznačenie konkurencieschopnosti a produktivity v časti 3.3.

Odôvodnenie: Zrušenie provízie pre finančných sprostredkovateľov za zmenu DSS zníži konkurenciu medzi DSS. Zrušenie poplatkov za zhodnotenie v indexových fondoch bude mať za následok neposkytovanie pasívnych indexových fondov DSS a v prípade viacerých DSS ich zmenu na aktívne spravované akciové fondy, čo tiež neželane zníži konkurenciu v oblasti produktov na trhu starobného dôchodkového sporenia. Pri zmene pasívnych indexových fondov na aktívne spravované akciové fondy zároveň očakávame nižšie zhodnotenie v strednom a dlhodobom horizonte.

MPSVR SR: Neakceptované. Zrušenie provízie pre finančných sprostredkovateľov je sprevádzané aj zrušením povinnosti vydávania akceptačného listu Sociálnou poisťovňou, ktorá predstavuje najvyššiu administratívnu bariéru pre sporiteľov pri prestupe medzi DSS. Upozorňujeme, že indexové dôchodkové fondy nemali v čase svojho vzniku (apríl 2012) nárok na odplatu za zhodnotenie. DSS mali dokonca v tomto období aj zníženú odplatu za správu na hodnotu 0,2 % priemernej ročnej predbežnej čistej hodnoty majetku v dôchodkovom fonde. Zrušenie odplaty za zhodnotenie v pasívne riadených fondoch je tak nie len v súlade s medzinárodnou praxou, ale aj v súlade s pôvodnou definíciou indexových fondov.

III. Záver: Stála pracovná komisia na posudzovanie vybraných vplyvov vyjadruje

nesúhlasné stanovisko

s materiálom predloženým na predbežné pripomienkové konanie s odporúčaním na jeho dopracovanie podľa pripomienok v bode II.

IV. Poznámka: Predkladateľ uvedie stanovisko Komisie do doložky vybraných vplyvov spolu s vyhodnotením pripomienok.

Nesúhlasné stanovisko Komisie neznamená zastavenie ďalšieho schvaľovacieho procesu. Stanovisko Komisie slúži ako podklad pre informované rozhodovanie vlády Slovenskej republiky a ďalších subjektov v rámci schvaľovacieho procesu. Predkladateľ má možnosť dopracovať materiál podľa pripomienok a zaslať ho na opätovné schválenie Komisie, ktorá môže následne zmeniť svoje stanovisko.

PhDr. Ján Oravec, CSc.
predseda Komisie

14. Stanovisko Komisie na posudzovanie vybraných vplyvov zo záverečného posúdenia č. (v prípade, ak sa uskutočnilo v zmysle bodu 9.1. Jednotnej metodiky)

☐ Súhlasné ☐ Súhlasné s návrhom na dopracovanie ☒ Nesúhlasné

Uved'te pripomienky zo stanoviska Komisie z časti II. spolu s Vaším vyhodnotením:

STANOVISKO KOMISIE

(ZÁVEREČNÉ POSÚDENIE)

K MATERIÁLU

NÁVRH ZÁKONA, KTORÝM SA MENÍ A DOPLŇA ZÁKON Č. 43/2004 Z. Z. O STAROBNOM DÔCHODKOVOM SPORENÍ A O ZMENE A DOPLNENÍ NIEKTORÝCH ZÁKONOV V ZNENÍ NESKORŠÍCH PREDPISOV A KTORÝM SA MENIA A DOPLŇAJÚ NIEKTORE ZÁKONY

I. Úvod: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky predložilo dňa 01. augusta 2022 Stálej pracovnej komisii na posudzovanie vybraných vplyvov (ďalej len „Komisia“) na záverečné posúdenie materiál: „Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o

zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony“. Materiál predpokladá pozitívno-negatívne vplyvy na rozpočet verejnej správy, ktoré sú čiastočne rozpočtovo zabezpečené, pozitívno-negatívne vplyvy na podnikateľské prostredie, pozitívno-negatívne sociálne vplyvy a pozitívne vplyvy na informatizáciu spoločnosti.

II. Pripomienky a návrhy zmien: Komisia uplatňuje k materiálu nasledovné pripomienky a odporúčania:

K doložke vybraných vplyvov

Komisia žiada predkladateľa o uvedenie vplyvu predkladaného materiálu aj na MSP v bode 9. Doložky vybraných vplyvov.

MPSVR SR: Neakceptované. Z dotknutých subjektov by spĺňali kritériá pre malé a stredné podniky (MSP) len dôchodkové správčovské spoločnosti ako samostatné podnikateľské subjekty. V súlade s odporúčaním Európskej komisie 2003/361/EC sa však pre potreby analýzy vybraných vplyvov posudzujú kritériá MSP vrátane počtu zamestnancov a obratu akcionárov dôchodkových správčovských spoločností. Z tohto dôvodu máme za to, že legislatívna úprava nemá vplyv na MSP.

K vplyvom na rozpočet verejnej správy

Predložený materiál uvádza negatívny aj pozitívny vplyv na rozpočet verejnej správy, ktorý je čiastočne zabezpečený. V analýze vplyvov je kvantifikovaný úbytok príjmov v sume 4 375 271 eur v roku 2024 a v sume 13 592 034 eur v roku 2025. Nárast výdavkov je kvantifikovaný v sume 400 000 eur v roku 2023, v sume 80 000 eur v roku 2024 a v sume 32 411 eur v roku 2025. Financovanie je čiastočne zabezpečené v rozpočte Sociálnej poisťovne v roku 2023 v sume 400 000 eur a v rokoch 2024 až 2025 v sume 80 000 eur. Rozpočtovo nekrytý vplyv je kvantifikovaný v roku 2024 v sume 4 375 271 eur a v roku 2025 v sume 13 544 445 eur .

Zníženie príjmov Sociálnej poisťovne v rokoch 2024 a 2025 predkladateľ navrhuje riešiť navýšením transferu zo štátneho rozpočtu, ktorý slúži na krytie deficitu v základnom fonde starobného poistenia. Komisia upozorňuje, že ide len o technické riešenie úbytku príjmov, nakoľko týmto vzniká negatívny nekrytý vplyv na rozpočet kapitoly VPS. V rámci PPK a MPK žiadalo MF SR doplniť relevantný návrh na úhradu zníženia príjmov, resp. zvýšenia výdavkov rozpočtu verejnej správy na príslušné rozpočtové roky. Pripomienka nebola akceptovaná s tým odôvodnením, že vplyv na VPS bude možné zohľadniť pri príprave návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2023 až 2025. Komisia na pripomienke naďalej zásadne trvá.

MPSVR SR: Neakceptované. Predkladateľ v analýze vplyvov na rozpočet verejnej správy navrhol riešiť zníženie príjmov v rokoch 2024 a 2025 navýšením transferu zo štátneho rozpočtu, ktorý slúži na krytie deficitu v základnom fonde starobného poistenia. Tento vplyv je preto možné zohľadniť pri príprave štátneho rozpočtu na nasledujúce rozpočtové obdobie, ktorý je možné kompenzovať prostredníctvom vyšších daňových príjmov, ktoré predpokladá Výbor pre makroekonomické prognózy z júna 2022.

Komisia trvá na doplnení návrhu zákona o zavedenie automatického vstupu do II. piliera pre všetkých nových a aktuálnych sólo poistencov do 35 rokov (prípadne viac), s možnosťou participácie len v I. pilieri, ak sa tak poistenec aktívne rozhodne.

Odôvodnenie: Zavedenie automatického vstupu do II. piliera, s možnosťou vystúpenia, je v súlade s Programovým vyhlásením vlády SR na roky 2021 – 2024, ako aj Národným programom reforiem Slovenskej republiky na rok 2022 a Programom stability Slovenskej republiky na roky 2022 až 2025. Návrh zákona, ktorý bol na základe predložených pripomienok, priebehu a výsledkov rozporových konaní s inými subjektmi upravený, výrazným spôsobom zlepšuje efektívnosť fungovania II. piliera a zvyšuje priemerný dlhodobý výnos pre sporiteľov. Zavedenie automatického vstupu do II. piliera, ktorý má preukázateľne pozitívny vplyv na priemernú celkovú mieru náhrady príjmu dôchodkom poistencov, prispieva k diverzifikácii dôchodkových príjmov poistencov v starobe a prenášalo časť rizika dlhovekosti na súkromných poskytovateľov dôchodkov, je o to viac opodstatnené. Z daných dôvodov je Komisia presvedčená o potrebe jeho zavedenia a naďalej na tom zásadne trvá.

MPSVR SR: Neakceptované. Na základe Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov je cieľom záverečného posúdenia vybraných vplyvov zhodnotiť, či predkladateľom identifikované a analyzované vplyvy materiálu sú uvedené reálne a predkladateľ vykonal posúdenie vplyvov v rámci procesu ustanoveného touto metodikou v dostatočnom rozsahu a či identifikoval všetky vplyvy a dotknuté subjekty. Z uvedeného vyplýva, že pripomienka je nad rámec účelu záverečného posúdenia vybraných vplyvov.

V doložke vplyvov na rozpočet verejnej správy sa slovne uvádza potreba kapitálových výdavkov na zabezpečenie nového informačného systému, v odhadovaných objemoch sú však tieto výdavky vykázané ako prevádzkové. Komisia odporúča zjednotiť, o aký charakter výdavkov sa jedná.

MPSVR: Akceptované. Predkladateľ upraví analýzu vplyvov na rozpočet verejnej správy tak aby bolo jasné, že navrhovaná úprava má dopad na prevádzkové náklady.

III. Záver: Stála pracovná komisia na posudzovanie vybraných vplyvov vyjadruje

nesúhlasné stanovisko

s materiálom predloženým na záverečné posúdenie.

IV. Poznámka: Predkladateľ zapracuje pripomienky a odporúčania na úpravu uvedené v bode II a uvedie stanovisko Komisie do doložky vybraných vplyvov spolu s vyhodnotením pripomienok.

Nesúhlasné stanovisko Komisie neznamená zastavenie ďalšieho schvaľovacieho procesu. Stanovisko Komisie slúži ako podklad pre informované rozhodovanie vlády Slovenskej republiky a ďalších subjektov v rámci schvaľovacieho procesu. Predkladateľ má možnosť dopracovať materiál podľa pripomienok a zaslať ho na opätovné schválenie Komisie, ktorá môže následne zmeniť svoje stanovisko.

PhDr. Ján Oravec, CSc.
predseda Komisie